

Dopis preláta (16. února 2023)

Mons. Fernando Ocáriz nás vybízí k zamyšlení nad některými postoji a projevy bratrství.

16.02.2023

Milovaní, ať Ježíš opatruje mé dcery a syny!

1. Tímto dopisem vás chci vyzvat, abyste se spolu se mnou zamysleli nad některými aspekty obsaženými v oněch Pánových slovech, o kterých tak často rozjímáme: „Toto je mé

přikázání, abyste se milovali navzájem, jako jsem já miloval vás“ (J 15,12).

Ježíš nás miloval až do krajnosti, až do té míry, že za každého z nás položil svůj život. Víme to a chceme tomu věřit s živější a účinnější vírou, o kterou Ho prosíme jako apoštolové: „Rozmnož naši víru“ (Lk 17,5). Tak budeme moci říci se svatým Janem, plně přesvědčení: „Poznali jsme lásku, kterou k nám Bůh má, a uvěřili jsme jí.“ (1 J 4,16).

„Bůh je láska“ (1 J 4,8) a vyzývá nás k lásce: „To je naše nejvyšší povolání, naše povolání par excellence; s tím je spojena i radost křesťanské naděje. Kdo miluje, má radost z naděje, že se setká s velkou láskou, kterou je Pán.“¹

Naše láska k Bohu - nadpřirozená láska - odpovídá oné božské lásce ke každému z nás, kterou sám Pán dává za vzor a horizont naší lásky k

druhým. Láska k Bohu a láska k druhým jsou natolik spojeny, že „při jakémkoli skutku bratrství hlava a srdce nemohou při mnoha příležitostech rozlišit, zda je to služba Bohu nebo služba bratřím, protože v druhém případě sloužíme Bohu dvakrát“².

2. Láska k druhým je v našem životě tak rozhodující, že „víme, že jsme přešli ze smrti do života, protože milujeme své bratry a sestry“ (1 J 3,14). Láska se rozvíjí nesčetnými způsoby a zasahuje celý svět. Nikdo z nás nemůže být lhostejný, protože „každý z nás je plodem myšlenky Boží. Každý z nás je chtěný, každý z nás je milován, každý z nás je nepostradatelný“³.

Chtěl bych, abychom se v těchto řádcích zamysleli nad některými zvláště důležitými postoji a projevy, jimiž se bratrství projevuje. V jistém smyslu je shrnují tato slova svatého

Josemaríi: „Jak naléhavě hlásal svatý apoštol Jan *mandatum novum*! - ‚Abyste se navzájem milovali!‘ - Padl bych na kolena, aniž bych dělal komedii - volá mé srdce -, abych vás z lásky k Bohu požádal, abyste se měli rádi, abyste si pomáhali, potřásli si rukama, abyste si uměli odpouštět.“⁴

Šíře porozumění

3. Slovo *porozumění* může v kontextu osobních vztahů někdy evokovat pouze jeden z jeho aspektů: nenechat se překvapit chybami a nedostatky druhých. V takovém případě by však smysl tohoto bodu *Cesty* nebyl plně pochopen: „Křesťanská láska nespočívá jen v ‚dávání‘, ale i v ‚porozumění‘.“⁵

Porozumění je plodem lásky, která „chápe“: „nevidí“ především nedostatky a chyby, ale ctnosti a vlastnosti druhých. Vzpomínám si na meditaci, kterou don Javier přednesl 26. srpna 1999 během letního kurzu

v Olbeiře (dům pro rekolekce v Galicii, Španělsko): s láskou nás nabádal, abychom „nepohlíželi na lidi skrze jejich nedostatky, ale skrze jejich ctnosti“. Láska nám umožňuje vidět na druhých to pozitivní, a to s radostí. „Měli bychom se radovat z dobra bližního jako ze svého vlastního“⁶; to je opakem toho pohledu na druhé, který pod vlivem onoho temného hříchu, závisti, má zármutek nad dobrem druhých.

Na druhou stranu každý člověk má vždy větší hodnotu, než jakou jsme schopni na první pohled vidět. Poměrně často o tom čteme v Písmu, jako například v Listu Židům, který nás nabádá, abychom nezapomínali na pohostinnost: díky pohostinnosti „někteří hostili anděly, aniž by o tom věděli“ (Žd 13,2).

4. Porozumění, které se rodí z lásky, nám také umožňuje vidět chyby a nedostatky druhých: chápeme

člověka jak v pozitivním, tak v negativním smyslu. A můžeme si být jisti - láska to vidí, protože je tak moudrá -, že pozitivní je mnohem lepší než negativní. V žádném případě není negativní postoj důvodem k odloučení, ale k modlitbě a pomoci, pokud možno k větší náklonnosti a v případě potřeby k bratrskému napomenutí.

Náš Otec nám ohledně tohoto někdy až heroického projevu lásky často zdůrazňoval: „Praktikujte bratrské napomenutí, *ne sit populus Domini sicut oves absque pastore* (Nm 27,17), aby se tato nadpřirozená Rodina, která je Božím dílem, nejevila jako skupina ovcí bez pastýře. Vždy jsem učil, dcery a synové, že v Díle musí být každý pastýřem i ovcí.“⁷

5. Všichni jsme slabí a nemůžeme se divit, když někdy reagujeme s hněvem a nepochopením vůči druhým lidem. Neměli bychom však

tyto reakce přijímat tak, že je budeme ospravedlňovat; spíše to budou chvíle, kdy budeme prosit Pána o odpuštění a prosit Ho, aby prohloubil naši schopnost milovat, aby nám dal více porozumění, které je plodem lásky. A tak, aniž bychom se nechali odradit svou slabostí, budeme Boha prosit o pomoc, abychom mu nakonec mohli plni vděčnosti říci: „Rozšířil jsi mé srdce“ (Ž 119,32).

Je například důležité, abychom se snažili ovládnout a zmírnit netrpělivost, která se může spontánně objevit tváří v tvář skutečným nebo ne tak skutečným chybám druhých (někdy může být chyba spíše v našich očích). Tato netrpělivost může vést k nepochopení, a tedy k nedostatku lásky. Tato starobylá slova svatého Cypriána z Kartága jsou silná: „Láska je pouto, které spojuje bratry, základ míru, pouto, které dává pevnost

jednotě; to, co převyšuje naději a víru, to, co předčí almužnu a mučednictví; to, co s námi zůstane navždy v nebi. Vezměte jí však trpělivost a bude zničena.“⁸

6. Porozumění, plod bratrské lásky, vede také k tomu, že se ve vzájemných vztazích vyhneme diskriminaci, která by mohla vzniknout při zjištění rozdílů. Ve skutečnosti je tato rozmanitost často bohatstvím povah, citlivostí, zájmů atd. Takto nám to vysvětluje náš Otec: „Musíte také neustále praktikovat bratrství, které je nade všechny přirozené sympatie nebo antipatie, milovat se navzájem jako opravdoví bratři a sestry, s chováním a porozuměním, které je vlastní těm, kdo tvoří dobře sehranou rodinu.“⁹

Vedle snahy milovat a chápat druhé je také důležité, abychom jim usnadnili milovat nás. V tomto smyslu vám připomínám, co jsem

vám již napsal: „Získat přívětivost, radost, trpělivost, optimismus, mírnost a všechny ctnosti, které zpřijemňují soužití, je důležité, aby lidé mohli cítit, že jsou přijímáni, a byli šťastní.“¹⁰ Tak se vytváří atmosféra bratrství, v níž každý z nás může posilovat náklonnost druhého a společně zakoušíme *stonásobek*, který nám Pán slíbil, a směřujeme k věčnému životu (srov. Mt 19,29).

Poklad odpuštění

7. Porozumění je také úzce spojeno s mimořádně důležitou skutečností, kterou je odpuštění: prosbou o odpuštění a odpuštěním. V dubnu 1974 nám náš Otec řekl, že „nejbožštější věcí v našem životě jako křesťanů, jako Božích dětí v Opus Dei, je odpustit těm, kteří nám ublížili“. A pak s velkou prostotou dodal: „Nemusel jsem se učit odpouštět, protože Pán mě naučil milovat.“ Mezi tolika důsledky a

projevy Božího synovství bychom možná nemysleli především na odpuštění. Chápeme však, že být Božími dětmi znamená *být Kristem*, ztotožnit se s ním. A Kristus přišel na tento svět, věčný Syn se stal člověkem, právě proto, aby odpustil. Proto se můžeme domnívat, že „nic nás nečiní více podobnými Bohu, než když jsme připraveni odpouštět.“¹¹

Jak často se modlíme a rozjímáme modlitbu Páně! Odpuštění druhým je tak rozhodující, že je podmínkou, aby nám Bůh odpustil. Jak je dobré prosit Pána, aby nás naučil odpouštět, a to opravdově a vždy. Navíc mějme svatou odvahu prosit ho, abychom stejně jako náš Otec začali milovat druhé natolik, že se nebudeme muset učit odpouštět ¹². Bylo by skvělé, kdybychom se chtěli dostat do stavu, kdy budeme milovat natolik, že se nikdy nebudeme cítit uraženi.

8. Stejně důležité jako porozumění a odpuštění je naučit se žádat o odpuštění, a to i v malých nebo každodenních konfliktech. Upřímné gesto prosby o odpuštění je často jediným způsobem, jak obnovit harmonii ve vztazích, i když si - více či méně oprávněně - myslíme, že jsme byli nejvíce uraženou stranou my. Není to přece přísná spravedlnost, založená na teoretických výpočtech, která vedla Božího Syna k tomu, aby za nás prosil svého Otce o odpuštění, ale nezištná láska, která bere v úvahu pouze to, co může udělat pro druhé.

Mé dcery a synové, nemysleme si, že je to až příliš krásné, vzhledem k naší malosti. Cíl je samozřejmě velmi vysoký. S Boží milostí se k němu však můžeme postupně přibližovat, pokud nepřestaneme vynakládat duchovní úsilí - odpovídat na Lásku láskou -, která se každý den obnovuje.

Duch služby

9. „Největší ambicí Božích dětí v Opus Dei (...) musí být vždy služba.“¹³
Tomuto naléhání svatého Josemaríi dobře rozumíme, když čteme a rozjímáme slova našeho Pána: „Syn člověka nepřišel, aby si nechal sloužit, ale aby sloužil“ (Mk 10,45); „Já jsem mezi vámi jako ten, který slouží“ (Lk 22,27).

Duch služby je projevem lásky, náklonnosti, kdy cítíme potřeby druhých jako své vlastní. Jak působivě nám to náš Otec vysvětlil: „Nevadí mi, že to budu opakovat mnohokrát. Všichni lidé potřebují lásku a my v Díle ji potřebujeme také. Snažte se, aby, bez sentimentality, vaše náklonnost k bratrům a sestrám stále rostla. Cokoli se týká jiného mého dítěte, musí být - opravdu! - velmi naše: v den, kdy žijeme jako cizinci nebo jako lhostejní, jsme zabili Opus Dei.“¹⁴

Aniž bychom chtěli, mohli bychom žít jako cizinci nebo lhostejní lidé, protože se příliš oddáváme činností, které nám ve skutečnosti brání v tom, abychom se navzájem poznávali, abychom se sbližovali a abychom se zajímali o druhé. Dcery a synové, na mysl a do srdce mi přicházejí slova, která nám z celé své duše říkával svatý Josemaría: „Milujte se navzájem!“

10. Toužíme sloužit druhým, protože víme, že tak sloužíme Ježíši Kristu: „Amen, pravím vám, cokoli jste učinili jednomu z těchto mých nejmenších bratří, mně jste učinili“ (Mt 25,40). Proto je dobré, aby každý z nás přemýšlel: „Teprve moje ochota pomáhat bližnímu, projevovat mu lásku, mě činí citlivým i před Bohem. Teprve služba bližnímu mi otevírá oči pro to, co pro mě Bůh dělá a jak moc mě miluje.“¹⁵

Všichni máme zkušenost, že služba druhým často vyžaduje určité úsilí. „Nemyslete si (...), že je snadné, aby se život stal službou. Je třeba tuto dobrou touhu proměnit ve skutečnost, *protože Boží království nespočívá ve slovech, ale ve ctnosti* (1 Kor 4,20), a neustálá pomoc druhým není možná bez oběti.“¹⁶ Toto úsilí, které je vynaloženo z lásky, je však vždy zdrojem radosti; radosti, která naproti tomu nemůže vzniknout ze sobectví.

Stručně řečeno, duch služby je výrazem bratrské lásky a „bratrská láska může být pouze nezištná, nikdy nemůže být platbou za to, co dělá druhý, nebo zálohou za to, co od něj očekáváme.“¹⁷

Rozséváči pokoje a radosti

11. Jedním z projevů ducha služby, který svým způsobem zahrnuje všechny, je *rozsévání pokoje a radosti*. Protože tento pokoj a radost

můžeme dávat jen tehdy, když je máme, a obojí je darem od Boha, nejlepší způsob, jak v nich růst, je jemně pečovat o chvíle důvěrného vztahu s Bohem: svátosti a osobní modlitba.

V životě každého člověka nechybí více či méně časté, více či méně intenzivní smutky a utrpení, které mají tendenci vytvářet různé pocity neklidu a smutku. Jsou to stavy mysli, které se mohou objevit v naší duši a které můžeme a musíme překonat a znovu získat radost skrze víru v lásku, kterou má Bůh, dnes a nyní, ke každému z nás. (srov. 1 J 4,16).

Potřebujeme zakořenit svou radost ne v sobě, ale v Pánu. Ano, navzdory zármutku můžeme mít sílu mysli zapomenout více na sebe a předávat druhým radost, která přichází od Boha. V tomto smyslu si přečtěme tato slova z knihy Nehemiáš, jako by

byla určena i nám: „Nesmutni, neboť Hospodinova radost je tvou silou“ (Nehemiáš 8,10).

12. V dopisech, které mi píšete, mě často informujete o těžkých situacích, kterými procházíte. Chtěl bych být každému z vás nablízku a doprovázet vás při péči o nemocné dítě, o matku, která je již velmi omezena věkem, nebo v situacích, které zahrnují zvláštní utrpení. Snažím se vás všechny nosit ve svém srdci a při každodenní mši svaté.

V těchto a mnoha dalších situacích pamatujme na to, že Pán žehná křížem, a že, jak s bohatou zkušeností potvrdil náš Otec, „autentická láska přináší radost: radost, která má své kořeny v podobě kříže“¹⁸. Navíc v dobře prožívaném bratrství nejsme nikdy sami: všichni společně - *cor unum et anima una* - neseme sladké břemeno Pánova kříže s vnitřní jistotou, že jeho jho je

nakonec snadné a jeho břemeno lehké (srov. Mt 11,30). V tomto smyslu jsme často četli a rozjímalí s upřímnou touhou přijmout za svá tato slova svatého Josemaríi: „Dát se do služby duším a zapomenout na sebe je tak účinné, že to Bůh odměňuje pokorou plnou radosti.“¹⁹

Rodinný život

13. Velká většina z vás nežije v centru Díla. Nicméně, jak píše náš Otec, „my všichni, kteří patříme k Opus Dei, děti moje, tvoříme jeden domov: důvod, proč tvoříme jednu rodinu, není založen na materiální stránce společného života pod jednou střechou. Stejně jako první křesťané jsme *cor unum et anima una* (Sk 4,32) a nikdo v Díle nemůže nikdy pocítit hořkost lhostejnosti.“²⁰

Aby velká většina Díla, která nežije v centrech - supernumeráři a přidružení - mohla přijímat teplo *domova* Opus Dei a přispívat k němu,

je nutné, aby někteří z vás - numeráři a numerářky - tento domov také hmotně budovali v centrech Díla, na čemž se všichni ostatní – podle svých možností - podílíte. Jistě, centra Díla jsou velmi užitečná, protože umožňují formaci, apoštolskou činnost atd., i když víte, že všechny tyto věci se dělají i tehdy, když takové centrum neexistuje, zejména v místech, kde je apoštolská činnost teprve v počátcích.

Samozřejmě, že se někdy vyskytnou situace související s prací, zdravím, rodinnými povinnostmi atd., kvůli kterým je vhodné nebo dokonce nutné, aby někteří numeráři či numerářky nebydleli v centrech. To však nijak nesnižuje vaši odpovědnost a vaši oddanost - jinou, ale skutečnou – k budování našeho domova.

14. V mnoha rodinách je běžné, že spolu žijí lidé různých generací

(prarodiče, rodiče, děti) a různých povah, časté jsou také rodiny s více či méně závažnými chronickými onemocněními. Je sice pravda, že to všechno může někdy vést k rozpadu rodinného svazku, ale je také pravda, že tyto a další potíže mohou často rodiny sblížit, pokud v nich panuje opravdová láska.

Dcery a synové, Dílo je velmi početná rodina, ve které jsou lidé různého věku a povah, a také nemocní lidé. Díky Bohu je péče a láska, s jakou se snažíme pečovat o nemocné doma, obdivuhodnou skutečností.

15. V některých centrech mohou nastat situace, které jsou obtížnější. Pokud se vám občas zdá, že vás rodinný život unavuje, upřímně hledejte příčinu této únavy, abyste ji odstranili: zvažte, zda je to způsobeno pouze nedostatkem materiálních prostředků nebo přirozenou námahou, kterou může

obětavá péče o druhé vyžadovat, nebo zda je to také způsobeno ochlazením citů. Pokud je to ten druhý případ, nenechte se překvapit ani odradit; povzbuzuji vás, abyste s prostotou a odvahou prosili Boha, aby rozšířil vaše srdce, aby vám pomohl vidět ho v druhých, abyste byli naplněni radostí jako učedníci, když uviděli vzkříšeného Pána: „Když učedníci uviděli Pána, zaradovali se“ (J 20,20).

Na druhou stranu se někdy za určitým charakterem skrývá utrpení, které možná vysvětluje tento způsob chování nebo jednání. Bůh zná každého z nás do hloubky, i ty, kteří trpí, a na všechny se dívá s něhou. Učme se od Pána dívat se na všechny tímto způsobem, chápat všechny - zkusím vám to říci ještě jednou - stavět se na místo druhých. „Kolik obav a kolik nebezpečí může rozptýlit opravdová láska mezi bratry a sestrami, o níž se nemluví –

aby nebyla znesvěcena -, ale která září z každého detailu!“²¹

Nikdy nepřestávejme děkovat Pánu za domov, který nám dal, s jeho bohatou rozmanitostí osobních charakterů, sociálních situací a kultur. A zároveň cítíme odpovědnost za to, abychom v něm zachovali tón, atmosféru, která se vyznačuje také „mimořádnou jemností ve vzájemném jednání.“²²

V církvi a ve světě

16. Péče o bratrství je projevem toho, že Dílo jako součást církve je Boží rodinou. Budeme-li se snažit milovat jeden druhého, chápat se, odpouštět si, sloužit si navzájem, přispějeme také přímo, prostřednictvím společenství svatých, k jednotě všech věřících a celého lidstva. Svatý Josemaría říkal, že „hlavním apoštolátem, který bychom my křesťané měli konat, je přispívat k tomu, aby v církvi vládlo ovzduší

pravé lásky, a tak vydávali to nejlepší svědectví víry. Když se opravdově nemilujeme, když mezi námi dochází k útokům, pomluvám a roztržkám, kdo bude přitahován těmi, kteří tvrdí, že hlásají dobrou zprávu evangelia?“²³. Prosím Pána, abychom byli vždy nástroji jednoty ve svém vlastním domově, v Díle, v církvi a v celé společnosti.

Péče o bratrství přinese světlo a teplo také našemu světu, který je často v temnotě nebo trpí chladem lhostejnosti. Naše domovy - domovy přidružených, domovy supernumerářů a centra Díla - musí být „zářivé a radostné“. Otevřené domovy, do kterých se může zapojit mnoho lidí, včetně těch, kterým teplo domova možná chybí. Svědectví křesťanské rodiny, která se snaží být jednotná, aby si i přes osobní omezení každý z nich zachoval ochotu odpouštět, milovat a sloužit, bude pro mnohé vzorem. Tak jako

byl, je a vždy bude především
Nazaret. Nezapomínejme na to, co
nám říkával svatý Josemaría:
„Patříme do této rodiny.“

Dobře prožívané bratrství je
bezprostřední apoštolát: tak mnoho
lidí uvidí lásku, kterou chováme k
sobě navzájem, a budou moci zvolat
jako tomu bylo u prvních křesťanů:
„podívejte, jak se milují“²⁴; budou
přitahováni touto křesťanskou
láskou, onou „láskou, která je určitou
účástí na nekonečné lásce, kterou je
Duch svatý“²⁵.

* * *

17. Na závěr si s vámi znovu přečtu
tato slova našeho Otce: „Srdce, děti
moje, vložte své srdce do služby
jeden druhému. Když láska prochází
Nejsvětějším Srdcem Ježíšovým a
Nejsladším Srdcem Panny Marie,
bratrská láska se uskutečňuje s celou
svou lidskou a božskou silou.
Povzbuzuje k nesení břemene,

ulehčuje břemeno, zajišťuje radost v boji. Není to něco lepkavého, je to něco, co posiluje křídla duše, aby se vznesla výše; bratrská láska, která nehledá svůj vlastní zájem (srov. 1 Kor 13,5), ji uschopňuje k letu, aby chválila Pána v duchu ochotné oběti.“²⁶

S láskou vám žehná

váš otec

Řím, 16. února 2023

.....

1 František, *Audience*, 15-III-2017.

2 Josemaría, *Instrukce*, květen 1935 - září 1950, č. 75. Dále jsou texty, v nichž není citován autor, dílem svatého Josemaríi.

3 Benedikt XVI., homilie, 24. IV. 2005.

4 *Výheň*, č. 454.

5 *Cesta*, č. 463.

6 Svatý Řehoř Veliký, *Homiliæ in Evangelia*, 5, 3: PL 76, 1094 B.

7 *Dopis* 15, č. 169.

8 Svatý Cyprián, *De bono patientiæ*, č. 15: PL 4, 631 C.

9 *Dopis* 30, č. 28.

10 Pastýřský list, 1-XI-2019, č. 9.

11 Jan Zlatoústý, *Comment. in Matthæum*, Homilie XIX, č. 7: PG 57, 283.

12 Srov. *Brázda*, č. 804.

13 *Dopis* 15, č. 38.

14 AGP, knihovna, P01.

15 Benedikt XVI., encyklika *Deus Caritas Est*, č. 18.

16 *Dopis* 8, č. 4.

17 František, encyklika *Laudato si'*, č. 228.

18 Výheň, č. 28.

19 *Dopis* 2, č. 15.

20 *Dopis* 11, č. 23.

21 *Brázda*, č. 767.

22 *Instrukce*, 1-IV-1934, č. 63.

23 *Boží přátelé*, č. 226.

24 Tertulián, *Apologeticum*, 39: PL 1, 471.

25 Svatý Tomáš Akvinský, *Summa theologiae*, II-II, q. 24, a. 7 c.

26 *Dopis* 14-II-1974, č. 23.

.....